

LIETUVOS RESPUBLIKOS EKONOMIKOS IR INOVACIJŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel.: +370 706 64 845,
el. p. kanc@eimin.lt, <http://eimin.lrv.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188621919

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai

I 2025-10-17 Nr. 2-3485

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS VANDENŲ TRANSPORTO KODEKSO 16¹ IR 16² STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO PATEIKIMO IŠVADOMS GAUTI

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija (toliau – EIMIN) išnagrinėjo Jūsų pateiktą derinti Lietuvos Respublikos vidaus vandenų transporto kodekso 16¹ ir 16² straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Projektas). Projektui teikiame šias pastabas ir pasiūlymus.

1. Projektu siūloma Vidaus vandenų transporto kodeksą (toliau – Kodeksas) papildyti 16¹ straipsnio 8¹ dalimi, pagal kurią, maksimalias techninės apžiūros, atliekamos atestuoto asmens, kainas apskaičiuoja, indeksuoja, perskaičiuoja ir tvirtina Lietuvos transporto saugos administracija (toliau – Administracija), vadovaudamasi susisiekimo ministro ar jo įgaliotos institucijos patvirtinta vidaus vandenų transporto priemonių techninės apžiūros maksimalių kainų nustatymo metodika. Aiškinamajame rašte nurodoma, kad šiuo metu galiojančiame techninių apžiūrų reglamentavime nėra nuostatų, suteikiančių teisę valstybės institucijoms reguliuoti maksimalaus atlygio už techninės apžiūros atlikimo paslaugas kainodarą; kainą vienašališkai nustato paslaugos teikėjas, o kadangi rinkoje nėra konkurencijos, sudaroma galimybė piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi.

Pažymėtina, kad maksimalių kainų nustatymas vertintinas kaip kainos reguliavimas, kuris rinkos ekonomikoje galėtų būti taikomas tik kaip krašutinė priemonė (*ultima ratio*), detaliam ir išsamiam įvertinimui (pavyzdžiui, ar ūkio subjekto nustatoma techninės apžiūros kaina neatitinka ūkio subjekto patiriamų sąnaudų ir paslaugos ekonominės vertės) ir pagrindus tokio reguliavimo būtinybę. Susisiekimo ministerijai taip pat primintina, kad pagal Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymą, dominuoti rinkoje nėra savaime draudžiama, bet draudžiama piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi. Pagal Konkurencijos įstatymą, galimo piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi veiksmus tiria Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba, tokie pažeidimai turi būti įrodyti ir, manytina, kad kainų reguliavimui įvesti nepakanka vien teiginio, kad gali būti piktnaudžiaujama dominuojančia padėtimi. Taip pat pažymėtina, kad pernelyg didelės ūkio subjekto nustatytos kainos tam tikrais atvejais gali

pažeisti Konkurencijos įstatymo 7 straipsnį, draudžiantį piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi. Atsižvelgiant į šias išdėstytas aplinkybes, vietoj maksimalių kainų nustatymo, Projekto rengėjui siūlytina įvertinti kitas techninės apžiūros rinką liberalizuojančias alternatyvas, pavyzdžiui, įtvirtinti nuostatas, kad techninę apžiūrą galėtų teikti daugiau įmonių, kurios tarpusavyje konkuruotų paslaugų pasiūla ir kainomis. Tokiu būdu klientams pagerėtų techninės apžiūros paslaugų pasirinkimas ir šių paslaugų kokybė. Taip pat ir Konkurencijos taryba anksčiau yra pasiūliusi sudaryti didesnes galimybes įmonėms konkuruoti neribojant techninę apžiūrą teikiančių įmonių skaičiaus arba jas atrinkti periodiškai organizuojant konkursus, taip pat, esant poreikiui, įtvirtinti kriterijus paslaugų kokybei užtikrinti¹.

Pagal Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 4¹ straipsnio 1 dalies 7 punktą, teisės akto projekto rengėjas atlieka teisės akto projekto poveikio konkurencijai vertinimą, kai teisės akto projektu nustatomas, keičiamas ar panaikinamas reguliavimas *riboja ūkio subjektų galimybes nustatyti savo prekių ar paslaugų kainas*. Atsižvelgus į tai, Projekto rengėjas turėjo atlikti ir kartu su Projektu pateikti tokį vertinimą. Vis dėlto, toks vertinimas kartu su Projektu nėra pateiktas, Projekto lydimuosiuose dokumentuose taip pat nėra išsamiai pagrįsta techninės apžiūros kainos reguliavimo būtinybė. Pastebėtina ir tai, kad Projektas derinimui nėra pateiktas Konkurencijos tarybai, kuri pagal kompetenciją įvertintų Projekto atitiktį konkurencijos teisės reikalavimams. Dėl to siūlytina Projektą suderinti ir su Konkurencijos taryba.

2. Kodekso 16² straipsnio 16 dalyje nurodyta, kad asmuo, kurio atestacijos galiojimas buvo panaikintas pagal šio straipsnio 14 dalies 2, 4, 5 ar 7 punktą arba kuriam vadovauja fizinis asmuo, vadovavęs asmeniui, kurio atestacijos galiojimas buvo panaikintas pagal šio straipsnio 14 dalies 2, 4, 5 ar 7 punktą, negali būti atestuojamas anksčiau negu po 12 mėnesių nuo atestacijos galiojimo panaikinimo įsigaliojimo dienos. Atkreipiamė dėmesį, kad draudimas atestuootis iš esmės užkerta kelią ūkio subjektui vykdyti ūkinę veiklą, todėl tai laikytina griežtu ribojimu. Tokio ribojimo nustatymas turėtų būti tinkamai pagrįstas aiškinamajame rašte. Atsižvelgiant į tai, siūlome aiškinamajame rašte pateikti šio apribojimo būtinumą ir proporcingumą pagrindžiančius argumentus, taip pat paaiškinti, kodėl nustatomas būtent 12 mėnesių, o ne trumpesnis terminas.

3. Projekto 2 straipsnio 9 dalimi siekiant užtikrinti, kad atestuočių asmenų priežiūra apimtų ne tik atestavimui būtinų kriterijų tolimesnį užtikrinimą, bet ir teikiamos techninės apžiūros kokybę ir jos atitiktį nustatytiems reikalavimams, siūloma pakeisti Kodekso 16² straipsnio nuostatas, ir nustatyti, kad Administracija savo nustatyta tvarka *atlieka techninės apžiūros atlikimo kontrolinius patikrinimus*, kurių metu Administracija tikrina, kaip atestuočių asmenų specialistai laikosi techninės apžiūros atlikimo tvarkos ir taiko techninius reikalavimus vertindami vidaus vandenų transporto priemonių atitiktį, t. y., ar teisingai nustato vidaus vandenų transporto priemonės trūkumus. Nėra

¹ <https://kt.gov.lt/lt/naujienos/konkurencija-ribojanti-technines-apziuros-tvarka-turetu-buti-keiciama>

aišku, ką šiuo atveju reiškia kontrolinis patikrinimas, kadangi Projekte ši sąvoka nėra apibrėžta, o Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme yra nustatytos dvi patikrinimų rūšys – planiniai ir neplaniniai patikrinimai ir vienas iš būdų atlikti neplaninį patikrinimą – kontrolinis pirkimas (prekių ir (ar) paslaugų pirkimas, vykdomas atliekant ūkio subjekto veiklos neplaninį patikrinimą, kurio tikslas – nustatyti, ar ūkio subjektas parduoda prekes ir (ar) teikia paslaugas laikydamasis teisės aktų nustatytų reikalavimų). Siūlome suvienodinti Projekte ir Viešojo administravimo įstatyme vartojamas sąvokas, taip pat, jeigu bus siūloma vykdyti techninės priežiūros kontrolinius pirkimus, aiškinamajame rašte prašome pagrįsti tokios kontrolės formos būtinumą, paaiškinti kada (kokiais atvejais) jie bus naudojami priežiūros procesuose ir kuo jie skirtis nuo neplaninių patikrinimų organizavimo ir atlikimo. Kontroliniais pirkimais, kaip ir kitomis slaptomis priemonėmis, siekiama ne vykdyti pažeidimų prevenciją, o atskleisti jau padarytus teisės aktų reikalavimų pažeidimus, todėl pasiūlymai plėsti sričių, kuriose jie atliekami iš anksto neįspėjus ūkio subjekto, taikymą, EIMIN vertinimu, neatitiktų formuojamos verslo priežiūros politikos principų.

4. Dėl administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų pokyčio. Vertinant Projektą administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų aspektu, darytina išvada, kad nauji atsirasantys pakeitimai turės įtakos ūkio subjektams. Projektu siūloma nustatyti, kad vidaus vandenų transporto priemonėje, kuriai privaloma techninė apžiūra, būtų ne tik galiojantys techninės apžiūros atlikimą patvirtinantys dokumentai, bet ir **papildomai nustatoma, kad šie dokumentai turėtų patvirtinti vidaus vandenų transporto priemonės atitiktį techniniams reikalavimams**; siūloma **atsisakyti perteklinio reikalavimo** asmeniui, siekiančiam būti atestuotu, **turėti nuosavybės, nuomos, panaudos ar kitu teisėtu pagrindu valdomas patalpas**, reikalingas vidaus vandenų transporto priemonių techninei apžiūrai atlikti; siūloma nurodyti, kad su atestuoto asmens turimais specialistais **turi būti sudaryta darbo sutartis ar paslaugų sutartis** ir kiti panašūs reikalavimai.

Primename, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 11 d. nutarimu Nr. 4 „Dėl Ūkio subjektų administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimo metodikos patvirtinimo“ patvirtintos Ūkio subjektų administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimo metodikos (toliau – Metodika) 2.1.1. papunkčiu, ministerijoms pavesta, vertinti numatomą prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų pokytį, lyginant galimas sukelti prisitaikymo prie reguliavimo išlaidas su numatomų keisti ir (ar) naikinti galiojančių įpareigojimų jau sukeliamomis prisitaikymo prie reguliavimo išlaidomis, ir teikti išvadoms gauti šiuos teisės aktų projektus kartu su Metodikos 1 priede nustatytos formos ataskaita² EIMIN. Atsižvelgdami į tai,

² Teisės aktu sukeliamų arba teisės akto projektu galimų sukelti ūkio subjektų prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų apskaičiavimo ataskaita (toliau – Ataskaita).

prašome įvertinti administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo pokytį ūkio subjektams ir pateikti Ataskaitą EIMIN išvadoms gauti.

Ekonomikos ir inovacijų viceministras

Darius Zailskas

Kęstutis Šukvietis, tel. +370 645 42 390, el. p. Kestutis.Sukvietis@eimin.lt (1 pastaba)
Eglė Bajorinė, tel. +370 637 56 852, el. p. Egle.Bajorine@eimin.lt (2 pastaba)
Kristina Kertenė, tel. +370 686 95 989, el. p. Kristina.Kertene@eimin.lt (3 pastaba)
Rasa Steikūnienė, tel. +370 660 74 843, el. p. Rasa.Steikuniene@eimin.lt (4 pastaba)